

предвещава⁴. Анализът на текста ни изправя пред един, на пръв поглед, смущаващ факт. Давайки си сметка за всички различия между Вазовата и Яворовата поетична нагласа, които тук няма да бъдат коментирани, не можем да не отбележим, че “Нощ” допуска да бъде четена и в диалог с на-правената от Вазов конкретизация на мотива за орисването в поемата “В царството на самодивите”. В *леглото от “листа зелени, меки”, с възглавница от “горски мак”* Вазовият герой се унася в “*благодатен сън*”, в който сред картини “райски” и “светли ликове чудесни” “по-леко и по-волно” става на сърцето му⁴. В пълен контраст със скицирания идилично-романтичен модел е предложеното в “Нощ”. Там *леглото* вече е от “*тръне и коприва*”, “*възглавието - камък същи*”, а сънят - “*злокобен и всегдашен сън*”, удавил “райските картини” в “задушливи” мъгли и бягащи в безреда облаци, но опитващ се да съхрани “светлите” лица от миналото. Със “сепването” на героя прекъсва “божественият сън” при Вазов: идиличността е нарушена от плашещия глас на бухала и от нощните вихри. Последвалото “*зло видение*” сбъдва желанието на лирическият герой да види своите орисници - тях той ще разпознае в прелитащите смеещи се “*сенки*”. Разказвайки орисията си, героят представя и собствения си образ: е: “*венец от скорпиони*” и *зарита в гърдите за “мъчения” змия*. Този венец всъщност лесно се асоциира с трънения венец, който получават всички избраници, както е и Вазовият герой поет. След този миг на “безумно страдание” обаче “божественият сън” продължава, а поемата се възвръща към началното състояние на хармония.

В “Нощ” лирическият Аз многократно ще се сепва сред(от) кошмарите на безкрайния сякаш сън-видение (резките “пробуждания” са показани и чрез графиката на текста), засилващи усещането му за тегнеща прокоба: “Ах, на зло видял се. . . всегдашен сън”, “Боже, все тая нощ! - все тоя сън”, “Но къде съм?”. Нещо повече - той сякаш отново чува словото на своите “орисници” в смеха на “*бясната фъртуна*”, която “*фучи, пророчествува сякаш, / че тъй ще бъде и докрай*”. Виждането (Вазов) или чуването (Яворов) на орисниците прави прокобеното от тях да “трае” във времето.

В по-късни Яворови текстове схемата от “Нощ” ще се редуцира само до следствието - “*наяве и насън*” незнаен *глас* (“*болезнен вик*”, “*отчаен клик*”, “*горък стон*” - стих. “*Наяве и насън*”) “спомня”